

PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget Innlandet fylkeskommune
2020-2021

Vedtatt av kontrollutvalget 04.06.2020
Vedtatt av fylkestinget 20.10.2020

Kontrollutvalgssekretariatet Innlandet

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	2
2	Bakgrunn og formål med eierskapskontroll.....	2
2.1	Kontrollutvalgets virksomhetsplan/årsplan	3
2.2	Tidsperspektiv	3
2.3	Organiseringsmåter for fylkeskommunal virksomhet.....	3
3	Rapportering og oppfølging av eierskapskontroll	3
4	Prosess for valg av tema	4
5	Kontrollutvalgets prioriteringer eierskapskontroll.....	4

1 INNLEDNING

I offentlig sektor har det blitt mer vanlig å organisere deler av virksomheten i utskilte foretak, interkommunale samarbeid, interkommunale selskaper, aksjeselskaper o.l., herav ofte i form av egne rettssubjekter utenfor kommunelovens rammer. Denne utviklingen har ført til en mer kompleks og fragmentert organisering av offentlig virksomhet. Dette kan gi utfordringer i forhold til styring for fylkestinget. Selv om fylkeskommunen organiserer deler av virksomheten i selskapsform, innebærer ikke dette at fylkeskommunens kontroll med virksomheten skal bli svekket.

Valg av organisasjonsform legger rammene for fylkestingets styringsmuligheter overfor fristilte selskaper, ettersom disse har egne selskapsorganer og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (fylkeskommunen) og selskapsorganene. Dette kan innebære utfordringer når det gjelder demokratisk, folkevalgt styring og kontroll av virksomheten. Eierstyring, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kan være gode verktøy for fylkestinget.

Dette dokumentet viser hovedresultatene fra en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse av Innlandet fylkeskommunes virksomhet på eiersiden, og som danner grunnlag for plan for eierskapskontroll for 2020-2021. Planen lages for kun 2 år fordi det er en ny fylkeskommune hvor eierskapspolitikken nylig er vedtatt og det foreligger foreløpig ingen eiermeldinger. Det er dermed behov for å evaluere planen etter et par år. Kontrollutvalget har kun prioritert et prosjekt innen eierskap.

I forbindelse med regionreformen har fylkeskommunen gjennomført en grundig gjennomgang av de to gamle fylkeskommunene sine eierskap. I fylkestinget i april 2020 ble eierskapsstrategien vedtatt og først høsten 2020 vil det bli lagt fram en eiermelding for Innlandet fylkeskommune. På bakgrunn av dette ble den gjennomførte risiko- og vesentlighetsvurderingen gjort på et overflatisk nivå i forhold til eierskap og det ble vurdert som lite aktuelt å bestemme seg for enkelte selskaper allerede nå.

2 BAKGRUNN OG FORMÅL MED EIERSKAPSKONTROLL

Kommuneloven sier i § 23-4 følgende om eierskapskontroll:

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere at den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Eierskapskontroll kan være et viktig verktøy for å føre kontroll med fylkeskommunens eierskap.

2.1 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHETSPLAN/ÅRSPLAN

Kontrollutvalget utarbeider årlig en årsplan for sitt arbeid. Planen oversendes fylkestinget og refereres der årlig. Årsplanen omtaler blant annet kontrollutvalgets oppgaver med eierskapskontroller, og plan for eierskapskontroll er en tiltaksplan i forhold til kontrollutvalgets årsplan. Fylkestinget har det øverste ansvaret for at det gjennomføres eierskapskontroll, og kan gi instruksjoner om hvilke prosjekter som skal iverksettes.

2.2 TIDSPERSPEKTIV

Kommunelovens minimumskrav er at planen for gjennomføring av eierskapskontroll utarbeides minimum en gang i løpet av valgperioden. Kontrollutvalget legger her fram en plan for kun de to første årene, og vil etter halvgått periode utforme en ny plan.

2.3 ORGANISERINGSMÅTER FOR FYLKESKOMMUNAL VIRKSOMHET

Som nevnt innledningsvis er noe av bakgrunnen for at kontrollutvalgene skal gjennomføre eierskapskontroll at det har blitt stadig mer vanlig for kommuner og fylkeskommuner å organisere deler av sin virksomhet i mer fristilte organisasjonsmodeller som selskaper, stiftelser og ulike typer samarbeid. Det finnes mange juridiske organiseringsformer for fylkeskommunal virksomhet.

Det har også blitt mer vanlig at kommuner og fylkeskommuner har andeler i selskap sammen med private eiere. Dette kan by på utfordringer ettersom private eiere som hovedregel vil ha økonomisk utbytte som hovedmål for sitt eierskap. En fylkeskommune vil som regel ha helt andre mål i tillegg. Private eiere fører også til at fylkeskommunens innsynsrett i selskapet kan begrenses, men ny kommunelov åpner opp for mer innsyn for fylkeskommunen som eier.

Andre typer av organisasjonsformer har egne selskapsorganer og/eller er regulert av særskilt lovgivning. Valg av organisasjonsform vil derfor legge rammer for fylkeskommunens styringsmulighet. Ved utskilling av virksomhet i selvstendige selskap/stiftelser/samarbeid fjerner man seg fra tradisjonell forvaltningsstyring til eierstyring. Eksempler på måter å organisere fylkeskommunal virksomhet er interkommunalt samarbeid, vertskommunesamarbeid, kommunalt/fylkeskommunalt foretak (KF/FKF), interkommunalt selskap (IKS), aksjeselskap (AS), selskap med begrenset ansvar (BA) og stiftelser. Ny kommunelov har gitt noen nye betegnelser på en del samarbeid, men det er gitt en overgangsperiode på fire år slik at de fleste er fortsatt organisert etter gammel kommunelov.

3 RAPPORTERING OG OPPFØLGING AV EIERSKAPSKONTROLL

Kommuneloven § 23-5 pålegger kontrollutvalget å rapportere resultatet av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget.

Det er fylkestinget som fastsetter hvordan kontrollutvalgets rapporter skal følges opp. Kontrollutvalget skal påse at fylkestingets vedtak i tilknytning til gjennomførte eierskapskontroller følges opp. I tillegg skal det rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Dette gjøres vanligvis i kontrollutvalgets årsmelding. Øvrige undersøkelser og orienteringer gitt til utvalget som ikke videresendes fylkestinget løpende vil også bli omtalt i kontrollutvalgets årsrapport, som sendes fylkestinget til orientering.

4 PROSESS FOR VALG AV TEMA

Begrepet overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) indikerer at vurderingene tar utgangspunkt i fylkeskommunens eierskap og forvaltning på et overordnet plan. Arbeidet med ROV i forkant av denne planen har vært en relativt omfattende prosess i forhold til forvaltningsrevisjon, der kildene først og fremst har vært plan- og styringsdokumenter i fylkeskommunen, generell kjennskap til fylkeskommunens arbeidsområder og innspill fra både kontrollutvalgets medlemmer og revisor. Alle politiske grupper og utvalg ble oppfordret til å komme med innspill via e-post vinteren 2020. Det er viktig å presisere at analysen er holdt på et overordnet nivå nettopp for å begrense den til signaler og indikasjoner som skal være tilstrekkelig til å fatte beslutning om hvilke temaer som bør inn i planarbeidet. Senere i prosessen vil kontrollutvalget som oftest i forkant av et revisjonsprosjekt bestille en foranalyse som nærmere kan beskrive status og gi forslag til formål og problemstillinger som skal kontrolleres. For ytterligere informasjon vises det til kontrollutvalgets sak 18/2020, da det i forhold til eierskap er gjort en forenklet analyse som nevnt innledningsvis.

5 KONTROLLUTVALGETS PRIORITERINGER EIERSKAPSKONTROLL

Omfanget av eierskapskontroll er avhengig av identifisert behov og de ressurser som stilles til rådighet for oppgaven. De gjennomførte analysene er ikke uttømmende og vil ikke kunne ta hensyn til alle forhold. De må ses på som et verktøy til å foreta en prioritering av de selskap som vil kunne være aktuelle for eierskapskontroll.

De totale budsjettmidler til bruk for revisjon bevilges av fylkestinget. En del av disse midlene brukes til eierskapskontroller og rammen for budsjettåret 2020 er i oppdragsavtalen med Innlandet Revisjon IKS satt til 600 timer.

Hvor mange prosjekter eller undersøkelser som kan gjennomføres innenfor rammen vil være avhengig av omfang og innhold i de enkelte prosjekt.

I møtet i mai vurderte kontrollutvalget ROV-analysen og endte opp med kun ett aktuelt tema for gjennomføring av eierskapskontroll i kommende toårsperiode.

Med dette som bakgrunn vil kontrollutvalget foreslå følgende prioriterte tema for eierskapskontroll i planperioden 2020-2021:

1. Forvaltning av eierinteresser og -styring i Innlandet fylkeskommune, herunder
  - Hvordan følger fylkeskommunen opp egne krav til et godt eierskap i den første eierskapsmeldingen?
  - På hvilken måte blir fylkestingets vedtak fulgt opp?
  - Er fylkeskommunens praksis rundt eierskap i henhold til anerkjente prinsipper for eierstyring, lover og forskrifter?
  - Utnevnelse av styremedlemmer og kompetansebehov

Temaet beskrives ikke ytterligere. Det anbefales for øvrig at anbefalinger som tidligere er gitt til både Hedmark og Oppland fylkeskommuner omkring eierskap blir vurdert om er fulgt opp i den nye organisasjonen. Kontrollutvalget vil i løpet av høsten/vinteren 2020-2021 følge opp planen og bestille en foranalyse av revisjonen som vil utdype aktuelle problemstillinger.